

**Zespół Szkół Specjalnych nr 1
w Świeciu**

**Wewnątrzszkolny
program doradztwa zawodowego**

rok szkolny 2025/2026

WSTĘP

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego został opracowany na podstawie *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 19 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325)* i jest sporządzony do szkolnego programu doradztwa zawodowego szkoły. Obejmuje on ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia. System ten określa rolę i zadania osób odpowiedzialnych w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy. Adresatami programu są uczniowie, ich rodzice, nauczyciele oraz instytucje wspomagające proces doradczy. Uczeń przygotowany do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który zna swoje zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny i ma plany na przyszłość.

Uczniowie kończący szkołę podstawową i szkołę przysposabiającą do pracy stają przed wyborem szkoły oraz kierunku dalszego kształcenia. Podjęcie decyzji o wyborze zawodu jest trudnym etapem w życiu. Ważne jest zatem wyposażenie dzieci i młodzieży w umiejętności przydatne w podejmowaniu decyzji dotyczących wyboru zawodu, które rzutować będą na dalszy przebieg kariery zawodowej młodego człowieka. Uczeń powinien poznać siebie i własne predyspozycje zawodowe, by mógł dokonać prawidłowego wyboru. Bazując na zainteresowaniach oraz słabych i mocnych stronach każdego ucznia należy ukierunkować go na wybór dalszego kształcenia i przygotować do podjęcia decyzji o wyborze zawodu. Proponowane w programie treści i działania pozwalają uczniowi na lepsze przyjrzenie się sobie, analizę swoich mocnych i słabych stron, zainteresowań oraz cech osobowościowych, ważnych przy podejmowaniu decyzji. Zajęcia mają dostarczyć uczniom oraz rodzicom wiedzy pozwalającej na świadomy wybór dalszego kształcenia oraz podjęcia decyzji dotyczących wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. Zmiany na rynku pracy, pojawianie się nowych zawodów wymaga od dzisiejszych absolwentów szkół planowania własnej kariery zawodowej, dużej mobilności i umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

Zajęcia dla uczniów szkoły branżowej I stopnia są zgodne z ramowymi planami nauczania oraz w ramach zajęć z pomocy psychologiczno – pedagogicznej, organizowane są zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu. W szkole przysposabiającej do pracy zajęcia te organizowane są w ramach przedmiotu przysposobienie do pracy.

Działania dotyczące preorientacji zawodowej w przedszkolu są podejmowane w toku realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego. Zadaniem preorientacji zawodowej na etapie edukacji przedszkolnej jest zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień. Tak wskazuje § 3 pkt 1 *rozporządzenia MEN z 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (z późn. zm.)* – w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego doradztwo zawodowe jest realizowane na zajęciach edukacyjnych prowadzonych zgodnie z przyjętymi programami wychowania przedszkolnego.

ZAŁOŻENIA I CELE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu jest procesem będącym sekwencją decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia;
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy;

- na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, zdolności), zainteresowania, umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości, czynniki emocjonalne, zdrowotne, a także wpływ otoczenia i aktywność własna;
- działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane wg harmonogramu pracy szkoły i zgodne z treściami programowymi doradztwa zawodowego realizowanego w poszczególnych klasach;
- WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami;
- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter;
- WSDZ jest zgodny z priorytetami MEN na rok szkolny 2024/25.

CELE OGÓLNE

Celem wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego w Zespole Szkół Specjalnych nr 1 w Świeciu, jest rozpoznawanie zainteresowań i predyspozycji zawodowych oraz przygotowanie do wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, które prowadzą do podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych przez uczniów. Wspieranie uczniów w procesie podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych. Przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia ponadpodstawowego. Zwiększenie szans uczniów z niepełnosprawnością intelektualną na znalezienie zatrudnienia lub podjęcie innej formy pracy.

1. Cel ogólny orientacji zawodowej w klasach I – III SP:

- wstępne zapoznanie z różnorodnością zawodów na rynku pracy;
- pobudzanie i rozwijanie zainteresowań, pasji i uzdolnień;
- rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji.

2. Cel ogólny orientacji zawodowej w klasach IV – VI SP:

- poznawanie własnych zasobów;
- zapoznanie uczniów w wybranymi zawodami i rynkiem pracy;
- kształtowanie pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji;
- stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

3. Cel ogólny doradztwa zawodowego w klasach VII – VIII SP i SBS:

- przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery;
- wspieranie w procesie podejmowania świadomych i samodzielnych decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów, uzdolnień i predyspozycji;
- informacja na temat rynku pracy i systemu edukacji w Polsce (oferta edukacyjna szkół ponadpodstawowych, zasady rekrutacji, terminarz rekrutacyjny, źródła informacji edukacyjnych i zawodoznawczych);

4. Cel ogólny doradztwa zawodowego w klasach przysposabiających do pracy:

- wyposażenie uczniów w wiedzę na temat możliwości dalszego funkcjonowania w społeczeństwie i środowisku pracy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Cele szczegółowe zakresie pracy z uczniami:

- poznanie siebie i kształtowanie umiejętności analizy swoich mocnych i słabych stron;
- kształtowanie umiejętności rozpoznawania zasobów osobistych oraz wykorzystania swoich talentów i potencjału;
- poszerzanie umiejętności planowania i zarządzania swoim czasem;
- kształcenie umiejętności pracy w zespole;
- kształcenie umiejętności prezentowania swojej wiedzy i umiejętności;
- przygotowanie do radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych: egzamin, adaptacja do nowych warunków, poszukiwanie pierwszej pracy;
- rozpoznanie swoich możliwości i ograniczeń w zakresie zadań zawodowych;
- kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy;
- kształcenie umiejętności zdobywania informacji na temat różnych grup zawodowych, charakterystyki pracy, oczekiwań pracodawców i przeciwwskazań zawodowych;
- poznanie aktualnego rynku pracy, oczekiwań pracodawców oraz możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i międzynarodowym rynku pracy;
- kształcenie umiejętności autoprezentacji;
- poznanie reguł związanych z rynkiem pracy osób z niepełnosprawnością;
- poznanie struktury systemu kształcenia w Polsce;
- kształcenie umiejętności pozyskiwania informacji o ofertach edukacyjnych, źródłach zawodoznawczych;
- poznanie zasad rekrutacji do szkół programowo wyższych;
- przygotowanie do wyzwań współczesnego świata, elastyczność i otwartość na zmiany kwalifikacji zawodowych, zawody przyszłości;
- kształcenie umiejętności przygotowania dokumentów rekrutacyjnych, aplikacyjnych;
- poznanie instytucji wspomagających planowanie ścieżki edukacyjno- zawodowej oraz umiejętność korzystania z ich pomocy.

2. W zakresie pracy z nauczycielami:

- utworzenie i zapewnienie ciągłości działań w ramach WSDZ;
- tworzenie szkolnej bazy środków informacyjno- dydaktycznych z zakresu doradztwa zawodowego;
- rozpoznawanie, dostrzeganie potrzeb i zasobów uczniów;
- wspieranie i rozwijanie talentów, zainteresowań i zdolności uczniów;
- wspieranie uczniów w procesie wyboru przyszłej ścieżki edukacyjno- zawodowej;
- wspieranie rodziców w procesie doradczym, udzielanie informacji lub kierowanie do specjalistów;
- włączanie placówek, instytucji i zakładów pracy w realizowane w szkole doradztwo zawodowe.

3. W zakresie pracy z rodzicami:

- prezentacja założeń pracy doradczej szkoły na rzecz ucznia;
- przedstawienie struktury kształcenia w systemie ponadpodstawowym;
- zapoznanie rodziców uczniów klas VIII SP z ofertą szkół ponadpodstawowych,
- zapoznanie z instytucjami wspierającymi rodzica w procesie wychowawczym;

- przedstawienie informacji o zawodach, zawodach przyszłości oraz możliwości zatrudnienia na lokalnym i krajowym rynku pracy;
- przedstawienie możliwości zatrudnienia na otwartym rynku pracy osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz innych form pracy (np. Zakłady Pracy Chronionej, Warsztaty Terapii Zajęciowej).

OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

1. Osobą odpowiedzialną za realizację Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego jest Dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych nr 1.
2. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Zespole Szkół Specjalnych realizowany jest przez wszystkich członków Rady Pedagogicznej:
 - dyrektora Zespołu Szkół Specjalnych nr 1
 - nauczyciela doradztwa zawodowego – czuwa nad sprawnym przebiegiem realizacji programu nauczania;
 - wychowawców klas - wspierają uczniów w poszerzaniu wiedzy na temat oferty edukacyjnej oraz rozwijają zainteresowania i talenty uczniów pomocne przy wyborze kierunku drogi zawodowej;
 - pedagoga - wspierają wychowawców w realizacji programu nauczania, udzielają wsparcia indywidualnego w sytuacjach tego wymagających, prowadzą zajęcia grupowe z uczniami;
 - nauczycieli przedmiotowych - dbają o poszerzanie wiedzy dotyczącej zawodów oraz predyspozycji uczniów zgodnie z uczonym przedmiotem i treściami programowymi;
 - nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej;
 - nauczyciela – bibliotekarza - gromadzi aktualne publikacje związane z ofertą edukacyjną;
 - nauczycieli – wychowawców świetlicy szkolnej.

PODMIOTY, Z KTÓRYMI SZKOŁA WSPÓŁPRACUJE

- Centra Kształcenia Ustawicznego
- Cech Rzemieślniczy i Przemysłowo – Handlowy w Świeciu
- Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna
- Szkoły ponadpodstawowe
- Warsztaty Terapii Zajęciowej.
- instytucje wspierające rozwój zawodowy uczniów wchodzących na rynek pracy
- pracodawcy

METODY I FORMY PRACY

1. Metody:
 - metody aktywizujące;
 - metody plastyczne;
 - metody audiowizualne (wykorzystanie Internetu jako narzędzia do zdobywania informacji, programy i prezentacje multimedialne, filmy edukacyjne i zawodoznawcze);
 - gry, zabawy, konkursy;
 - dyskusje, pogadanki, wykłady;
 - ankiety, kwestionariusze;

- gazetka – tablica.

2. Formy pracy adresowane do uczniów:

- lekcje wychowawcze;
- lekcje przedmiotowe;
- rozmowy doradcze;
- zajęcia indywidualne i konsultacje;
- wycieczki zawodoznawcze;
- koła zainteresowań;
- lekcje wychowawcze, biblioteczne;
- warsztaty;
- praca z Internetem (poradnictwo, baza danych, źródło informacji);
- praca z informatorami o zawodach;
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.

PRZEWIDYWANE EFEKTY PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ

Realizacja założonego programu działań z zakresu WSDZ w szkole podstawowej umożliwi młodzieży osiągnięcie znaczących efektów edukacyjnych w prawidłowym wyborze zawodu i szkoły. Następstwem realizacji tego programu jest również pomoc rodzinie w wypełnianiu przez nią podstawowych obowiązków społecznych, czyli w wychowywaniu i kształtowaniu określonych postaw i zachowań, w szczególności związanych z właściwym planowaniem Kariery Edukacyjno-Zawodowej ich dzieci.

W związku z powyższym, uczniowie będą umieli określić (opisać):

- różne zawody (siebie w relacji zawodowej, swój zawód w grupie zawodowej, charakterystykę swojego zawodu i pokrewnych zawodów oraz źródła informacji o zawodach),
- swoją osobowość (szczególnie w zakresie silnych cech, na których będzie mógł oprzeć swoją przyszłość, a jednocześnie dokonać właściwej samooceny własnych możliwości psychofizycznych celem podjęcia prawidłowej decyzji zawodowej),
- ścieżki kształcenia ponadpodstawowego oraz rynek pracy (program edukacyjny w wybranej szkole, możliwości ustawicznego kształcenia się oraz regionalny i ogólnopolski rynek pracy),
- poziom zdobytej wiedzy, sprawności w aktywnym i samodzielnym rozwiązywaniu sytuacji edukacyjno-zawodowych.

Efektem końcowym realizacji programu jest przygotowanie absolwenta do ukształtowania orientacji zawodowej, umożliwiającej aktywne funkcjonowanie na krajowym i unijnym rynku pracy. Planowane metody i formy oceny założonych efektów programu Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego powinny być objęte monitoringiem działań w zakresie pracy z nauczycielami, uczniami i ich rodzicami.

PRZEWIDYWANE REZULTATY

W zakresie wiedzy uczeń:

- posługuje się pojęciami związanymi z tematyką rynku pracy, kwalifikacji zawodowych;
- identyfikuje swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe;
- wyjaśnia zależności pomiędzy zainteresowaniami a wyborem zawodu;
- wymienia umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

W zakresie umiejętności uczeń:

- rozwija swoje zainteresowania;
- wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa zawodowego, aby trafnie określić swe predyspozycje, zdolności, umiejętności;
- samodzielnie lub z pomocą doradcy planuje dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno-zawodowego.

W zakresie kompetencji społecznych uczeń:

- skutecznie współpracuje z kolegami w zespole;
- rozwiązuje konflikty powstające podczas pracy zespołowej.

TEMATYKA DZIAŁAŃ, UWZGLĘDNIAJĄCA TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDSZKOLA I POSZCZEGÓLNYCH SZKÓŁ

PRZEDSZKOLE

Treści, które obejmują preorientację zawodową w przedszkolu są zawarte w podstawie programowej wychowania przedszkolnego.

Obszar	Dziecko
Poznanie siebie	- określa, co lubi robić i co robi dobrze - podaje przykłady różnych zainteresowań - podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych
Świat zawodów i rynek pracy	- odgrywa różne role zawodowe w zabawie - podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie - wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których uczestniczy, takie jak np. wyjście na zakupy czy do teatru - podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny - opowiada o sobie w grupie rówieśniczej
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	- nazywa etapy edukacji – bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej - nazywa czynności, których lubi się uczyć
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych	- opowiada, kim chciałoby zostać - na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu - podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

KLASY I – III

Cele szczegółowe:

1. Wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy.
2. Rozwijanie pozytywnej postawy wobec pracy i edukacji.
3. Rozwijanie zainteresowań i pasji.

Treści programowe	Opis działania	Tematy do realizacji	Metody i formy	Odpowiedzialni
Poznanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.	Uczeń: 1. opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać; 2. prezentuje swoje zainteresowania na forum; 3. podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi; 4. podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach; 5. podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.	1. Praca - dlaczego ludzie pracują? 2. Kim chcę być w przyszłości? 3. Moje ulubione zabawki 4. Poznajemy zawody 5. Zawody w moim otoczeniu 6. Co lubię robić – moje zainteresowania. 7. Co potrafią sprawne ręce? 8. Jak spędzam czas wolny?	– Pogadanki – Burza mózgów – Skojarzenia – Konkursy – Wycieczki, – Spotkania z przedstawicielami zawodów – Praca w zespołach – Pokaz – Prezentacja – projekt	Nauczyciele I-III Nauczyciele przedmiotów Pedagog Psycholog Nauczyciele świetlicy
Świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.	Uczeń: 1. odgrywa różne role zawodowe w zabawie; 2. podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach; 3. opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka (na wybranych przykładach); 4. omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje			

	5.opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu; 6. posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny			
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.	Uczeń: 1.uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności; 2. wskazuje treści, których lubi się uczyć; 3. wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.			
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy.	Uczeń: 1.opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić; 2. planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując na podstawowe czynności/zadania niezbędne do realizacji celu; 3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.			
Realizacja programu orientacji zawodowej odbywa się: • na zajęciach edukacyjnych w ramach realizacji podstawy programowej • na dodatkowych zajęciach ze specjalistami • w ramach wycieczek.				

Efekty działań

- Rozumieją potrzebę i wagę każdej pracy.
- Szanują trud i ludzi wykonujących wszelkie zawody.
- Uczniowie są w stanie określić swoje umiejętności i zainteresowania, posiadają wiedzę różnorodności zawodów.
- Uczniowie wiedzą, że są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu.
- Proaktywna postawa uczniów wobec pracy.

KLASY IV – VI

Cele szczegółowe:

1. Poznawanie własnych zasobów (mocne i słabe strony).
2. Zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy.
3. Kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji.
4. Stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Treści programowe	Opis działania	Tematy do realizacji	Metody i formy	Odpowiedzialni
Poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.	Uczeń: 1 określa własne zainteresowania, zdolności i uzdolnienia oraz kompetencje; 2. wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia; 3 . podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość; 4. prezentuje swoje zainteresowania/uzdolnienia na forum z zamiarem zaciekawienia odbiorców .	1. Poznajemy zainteresowania 2. Zdolności i umiejętności 3. Praca i znaczenie w życiu człowieka 4. Różne sposoby zdobywania wiedzy 5. Planowanie drogi edukacyjnej 6. Mój wymarzony zawód 7. Znam mocne i słabe strony 8. Świat zawodów 9. Motywacja 10. Praca w zespole	• Metoda projektu • Pogadanki • Burza mózgów • Skojarzenia • Konkursy, • Wycieczki, • Spotkania z przedstawicielami zawodów • Praca w zespołach • Pokaz • Prezentacja	Wychowawcy Nauczyciele Pedagog Psycholog Nauczyciel bibliotekarz Doradca zawodowy
Świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.	Uczeń: 1. wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady dla poszczególnych grup, opisuje różne drogi dojścia do nich oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach; 2. opisuje, czym jest praca i jej znaczenie w życiu człowieka; 3. podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;	11. Hierarchia potrzeb 12. Zawody na rynku pracy 13. Umiejętności komunikacyjne		

	4. posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny; 5. wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.			
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.	Uczeń: 1.wskazuje na różne sposoby zdobywania wiedzy (korzystając ze znanych mu przykładów) oraz omawia swój indywidualny sposób nauki; 2. wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć; 3.samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.			
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.	Uczeń: 1.opowiada o swoich planach edukacyjnych i zawodowych; 2. planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; 3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio, jak i pośrednio (otoczenie) z jego osobą.			

Realizacja programu orientacji zawodowej odbywa się :

- na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych (lekcje przedmiotowe);
- zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych przez doradcę zawodowego, psychologa, nauczyciela bibliotekarza
- w czasie organizowanych spotkań z przedstawicielami różnych zawodów

Efekty działań

- Rozpoznaje swoje zainteresowania, mocne i słabe strony, umiejętności
- Wzmacnianie postawy samodzielności, odpowiedzialności i sprawczości uczniów tj. przekonania, że oni są podmiotami własnych działań zdolnymi do wprowadzania zmian w swoim otoczeniu.
- Przygotowanie uczniów do świadomego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych
- Zna wartość pracy i znaczenie pracy w życiu człowieka
- Zna czynniki wyboru zawodu

KLASY VII – VIII**Cele szczegółowe:**

- analiza informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy;
- poszerzanie własnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
- kształtowanie gotowości do wejścia na rynek pracy;
- rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie;
- przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Treści programowe	Opis działania	Tematy do realizacji	Metody i formy	Odpowiedzialni
Poznanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.	Uczeń: 1. rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia) 2. dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autodiagnozy, ocen innych osób i innych źródeł 3. rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych	Tematy zajęć z doradztwa zawodowego klasa VII 1. Wszyscy jesteśmy zdolni! 2. Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej. 3. Umiejętności a zawód. 4. Moje umiejętności. 5. Czym się interesuję? 6. Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową? 7. Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa. 8. Zawody w moim najbliższym otoczeniu.	• Metoda projektu • Pogadanki • Burza mózgów • Konkursy • Dni otwarte • Wycieczki • Spotkania z przedstawicielami i szkół zawodowych • Warsztaty • Prelekcje • Prezentacja • Programy komputerowe • Metody testowe - testy predyspozycji i preferencji zawodowych • Konsultacje indywidualne • Badania ankietowe, kwestionariusze	Wychowawcy Nauczyciele Pedagog Psycholog Nauczyciel bibliotekarz Doradca zawodowy (tematy 1 – 10) Pielęgniarka szkolna Nauczyciel informatyki

	4.charakteryzuje wartości z uwzględnieniem wartości pracy i etyki zawodowej 5. określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji.	9. Kompetencje na rynku pracy. 10.Moje umiejętności – moje sukcesy 11.Praca jako wartość 12.Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa 13.Charakterystyka wybranego zawodu 14.Wolontariat wstępem do kariery 15.Samoświadomość kluczem do podejmowania decyzji.	• Analiza przypadku	
Świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.	Uczeń: 1.wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając składowe ich opisów, w tym dróg ich zdobywania; 2. wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy; 3. porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców 4.dokonuje autoprezentacji 5. uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka 6. analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy.	Tematy zajęć z doradztwa zawodowego klasa VIII 1. System edukacji w Polsce. 2. Cele edukacyjne i zawodowe. Poznanie ścieżek realizacji planów zawodowych. 3. Autoprezentacja. Rozmowa kwalifikacyjna. 4. Współczesny rynek pracy. 5. Ja na obecnym rynku pracy. Praca jako wartość. 6. Zawód moich marzeń. Zawody przyszłości. 7. Oferta edukacyjna szkół ponadpodstawowych. 8. Dokumenty aplikacyjne - Curriculum Vitae i List Motywacyjny. 9. Co warto wiedzieć o szkołach zawodowych? Rekrutacja. 10. Alternatywne drogi dojścia do zawodu.		

		11. Analiza oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych. 12. Zasady rekrutacji do szkół ponadpodstawowych 13. Kim chce być w przyszłości? 14. Pojęcie współczesnej kariery zawodowej 15. Kompetencje kluczowe na rynku pracy 16. Moje zasoby i preferencje, a oczekiwania pracodawców.		
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.	Uczeń: 1. analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego o pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji 2. analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów 3. charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce 4. określa znaczenie uczenia się przez całe życie.			

Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.	Uczeń: 1. planuje ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów; 2. podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym 3. określa marzenia, cele i plany edukacyjno-zawodowe na bazie własnych zasobów; 4. identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy.			
Realizacja programu doradztwa zawodowego odbywa się: • na wszystkich przedmiotach w ramach korelacji międzyprzedmiotowej i realizacji celów przedmiotowych kształcenia ogólnego • zajęciach z doradztwa zawodowego • godzinach wychowawczych • konsultacjach indywidualnych z doradcą zawodowym • warsztatach dotyczących umiejętności planowania kariery, poznania swoich umiejętności, zdolności • podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, udział w drzwiach otwartych).				
Efekty działań Uczeń: • Zna swoje zainteresowania, mocne i słabe strony, umiejętności, zdolności • Zna wartość pracy i znaczenie pracy w życiu człowieka. • Zna czynniki wyboru zawodu • Potrafi trafnie zaplanować własną drogę edukacyjno-zawodową • Jest przygotowany do pełnienia roli pracownika • Zna aktualny rynek pracy, zawody przeszłości i przyszłości • Zna ofertę edukacyjną szkół. • Potrafi dokonać autoprezentacji • Zna kompetencje i kwalifikacje na współczesnym rynku pracy • Wymienia umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych. • Potrafi współpracować w grupie • Rozwija kompetencje uniwersalne • Jest przygotowany do ustawicznego kształcenia się				

SZKOŁA PRZYSPOSABIAJĄCA DO PRACY

Uczeń:

- uczy się wskazywania swoich mocnych i słabych stron w sytuacji pracy,
- określa swoje preferencje, zainteresowania,
- poznaje znaczenie pracy w życiu człowieka,
- poznaje zawody i czynności zawodowe,
- doskonali umiejętność posługiwania się komputerem,
- uczy się czynności pracy na konkretnych stanowiskach (na miarę możliwości szkoły),
- zna podstawowe zasady BHP,
- kształci umiejętność współpracy,
- poznaje prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy,
- potrafi poradzić sobie w sytuacjach trudnych.

W Szkole Przysposabiającej do Pracy realizowany jest program praktyk wspomaganych. Celami ogólnymi praktyk wspomaganych jest:

- przygotowanie ucznia do aktywności przez pracę, czyli nabycie praktycznych umiejętności niezbędnych do podejmowania w różnych dziedzinach pracy oraz poprawnego funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym,
- stworzenie uczniowi sytuacji edukacyjnych, aby umożliwić mu dokonywanie wzmacniających go wyborów życiowych, zawodowych i pozazawodowych,
- przygotowanie ucznia do centralnej roli jaką będzie odgrywał w planowaniu swojej przyszłości (w oparciu o doświadczenia praktyczne zdobyte podczas edukacji).

Zadania w zakresie doradztwa zawodowego realizowane będą poprzez:

- Prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów, umiejętność określania swoich mocnych i słabych stron; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych; kształtowanie prawidłowych postaw Ja- jako pracownik, prawa i obowiązki osoby z niepełnosprawnością.
- Pomaganie uczniom w przygotowaniu teczek „portfolio”, wyrabianie umiejętności wypełniania ankiety osobowej, pomoc w napisaniu CV i podania o pracę.
- Odbywanie praktyk wspomaganych w celu poznania danego zawodu oraz sprawdzenia siebie w różnych rolach pracowniczych, kształtowanie kompetencji społecznych i komunikacyjnych.
- Prowadzenie zajęć warsztatowych w zakresie rozwijania umiejętności autoprezentacji.
- Zaznajamianie uczniów z systemem placówek wsparcia dziennego w ich najbliższym środowisku, np. Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowy Dom Samopomocy.
- Zintensyfikowane działania mające na celu uświadomienie uczniom, gdzie mogą szukać wsparcia po zakończeniu szkoły, zajęcia teoretyczne i praktyczne dotyczące działalności: PCPR, MOPS, GOPS, Fundacji, Stowarzyszeń, itd.

Ocena stopnia realizacji programu:

- okresowe spotkania osób realizujących działania związane z orientacją zawodową poświęcone m.in. omawianiu skuteczności podejmowanych działań
- pytania ewaluacyjne do uczestników zajęć
- autorefleksję i samoocenę uczestników (swobodne wypowiedzi na zakończenie zajęć)

- zbieranie opinii i informacji zwrotnych od uczniów
- okresową ocenę stopnia realizacji celów szczegółowych zawartych w programie orientacji analiza dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć)
- obserwacja poziomu zaangażowania i motywacji, zachowania uczniów

PLAN PRACY SZKOLNEGO DORADCY ZAWODOWEGO NA ROK SZKOLNY 2025/2026

Działania	Termin realizacji
Opracowanie Wewnętrzny Szkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego na rok szkolny 2025/2026	Wrzesień 2025
Opracowanie Programu Doradztwa Zawodowego na rok szkolny 2025/2026	Wrzesień 2025
Gromadzenie materiałów dotyczących informacji zawodowej (prasa, informatory, ulotki, filmy).	Cały rok
Organizacja spotkania rodziców z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych	II półrocze
Współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną – w razie potrzeby zorganizowanie indywidualnych spotkań w celu diagnozy zainteresowań i predyspozycji uczniów klasy VIII	Styczeń 2026
Wspieranie wychowawców, nauczycieli w udzielaniu pomocy doradczej	Cały rok
Ewaluacja WSDZ	Czerwiec 2026

ZAŁĄCZNIK NR 3

ANKIETA

Drogi Uczniu!

Masz przed sobą anonimową ankietę, w której możesz się wypowiedzieć na temat zajęć doradztwa zawodowego. Twoje wypowiedzi pomogą mi w planowaniu dalszej pracy, a Tobie pozwolą poznać swoje mocne i słabe strony związane z uczestnictwem w lekcjach.

Przeczytaj uważnie poniższe stwierdzenia i zaznacz „TAK” albo „NIE”.

1.	Lubię zajęcia doradztwa zawodowego.	TAK	NIE
2.	Zajęcia doradztwa zawodowego są dla mnie ciekawe.	TAK	NIE
3.	Wszystkie zadania wykonuję zgodnie z poleceniami doradcy zawodowego	TAK	NIE
4.	Zajęcia doradztwa zawodowego są dla mnie nudne.	TAK	NIE
5.	Poznając zagadnienia związanych z doradztwem zawodowym, mam świadomość, że są to bardzo potrzebne informacje.	TAK	NIE
6.	Tempo prowadzenia zajęć jest dla mnie odpowiednie.	TAK	NIE
7.	Zajęcia są prowadzone w sposób ciekawy i atrakcyjny	TAK	NIE
8.	Odczuwam satysfakcję, gdy aktywnie uczestniczę w lekcji.	TAK	NIE

Dziękuję za udział w ankiecie!